

5-АПТА. ТУҒАН ЖЕРГЕ САЯХАТ.

Лексикалық тақырып: Туған жерге саяхат. Туған жері туралы айту, белгілі бір орын туралы сипаттау. Туған жердің адамдары, табиғаты, салт-дәстүрі, ерекшелігі. Туған жерге деген өзінің жеке көзқарасын, сағынышын білдіру.

Грамматикалық тақырып: Жалпы және жалқы зат есімдер, күрделі атаулар.

ГРАММАТИКАЛЫҚ ТҮСІНІКТЕМЕ

Зат есім жалпы есім және жалқы есім болып екіге бөлінеді. Біркелкі заттардың жалпы атауы жалпы есім деп аталады. Заттардың ішіндегі бір түрінің өзіне ғана қойылған аты жалқы есім деп аталады. Мысалы: кісі адам деген жалпы адам атаулыға тән ат болса, Байжан, Гүлнар дегендер адам атаулының бәріне емес, жеке кісілерге ғана қойылған. Жалқы есім, әдетте, жеке кісінің аты-жөні, мемлекет, республика, облыс, аудан, қала, көше, ұйым, мекеме, зауыт, фабриканың жеке аттары, географиялық (жер, су, т. б.) атаулар, әр түрлі шығарма (газет, журнал, кітап, ән, күй, би, т. б.) аттары, мал, құс, хайуанаттарға арнайы қойылған (Тайбурыл, Құлагер, т. б.) аттар болып келеді. Жалқы есімдер бас әріптен басталып жазылады.

ТЫҢДАЛЫМ-АЙТЫЛЫМ

1-тапсырма. Талқылауға арналған сұрақтар:

1. Сіз саяхатқа шыққанды ұнатасыз ба?
2. Егер саяхатқа шықсаңыз, қай жерлерге барар едіңіз?
3. Сіз Қазақстанның табиғаты көрікті қай жерлерінде болдыңыз?
4. Тарихи ескерткіштері бар жерлерді аралап көргіңіз келеді ме?
5. Түркістан қаласында болдыңыз ба?
6. Өздерің тұрған жерде емдеу-сауықтыру, демалыс орындары бар ма?
7. Соңғы рет қайда демалдыңыз?
8. Барған жеріңізде не істедіңіз?
9. Сен саяхатқа қандай мақсатпен бардыңыз?
10. Сол жерге қандай көлікпен бардыңыз?
11. Онда кіммен бардыңыз?
12. Өзіңмен бірге не апардың?
13. Ол жер саған ұнады ма?

ЖАЗЫЛЫМ

2-тапсырма. «Ассоциограмма» әдісі арқылы «Саяхат» сөзіне талдау жасау.

3-тапсырма. Келесі сөздермен сөз тіркестерін жасап, олармен сөйлем құрастырыңыз.

Алыс		келу
Көлік		шығу
Қызықты	саяхат	жасау
Шетел		аттану
Тау		бару
Теңіз		

4-тапсырма. Сөздер мен сөз тіркестерін аударып, сөйлем құрастырыңыз.

Путешествие, путешественник, летний, купаться, отдых, поездка, приключение, пассажир, полет, самолет, поезд, море, океан, озеро, река, отдыхать, отдыхать на море, отдыхать у озера, загорать, загорать на пляже, купаться в море.

ОҚЫЛЫМ-АЙТЫЛЫМ

5-тапсырма. Мәтінді оқыңыз.

Саяхаттауды демалыспен шатастырмайық

Біз үйде уақыт өткізуді «демалыс» деп айтамыз. Түркияға немесе сондай туристік инфрақұрылымы дамыған елдерге барып келу де демалыс бола алады. Ал саяхат – демалыс емес. Сіз онда ауыр жүкпен тауға да шығасыз, ұзақ жол да жүресіз, тропикалық ормандарда терлеп-тепшіп, тундраларда тоңасыз. Онда мұны демалыс деуге бола ма? Сонымен қатар кейбір саяхаттар өте қиын болуы да мүмкін. Мұндай саяхат адамды қажытып, шаршатып, жүйкесін жұқартады. Саяхаттың қиындығы туралы әңгіме басқа. Десе де, саяхаттаудың демалыс емес екенін ұғу керек.

Ең басты назарда ұстайтын жайт – саяхаттаудан сіз өмірлік сабақ аласыз, көзқарас қалыптастырасыз, әлемді жаңаша көресіз. Өміріңізде өзгеріс болады.

(<https://special-edu.kz/TEXTBOOKS/3RAZDEL/book/5.1.2/files/basic-html/page225.html>)

ЖАЗЫЛЫМ

6-тапсырма. Карта. Саяхатта болған әр қаланың ерекшеліктері туралы айтыңыз. Бір қаладан екінші қалаға дейінгі маршрутты жазыңыз.

Мысалы: Астанадаң Қарағандыға дейін, одан кейін Алматыға т.б қалай жетуге болады? Немен жетуге болады?

7-тапсырма. Сөздіктерді пайдалана отырып, жағдаяттарға сұхбат құрыңыз.

1. Сіз Алматы қаласына келдіңіз. Көрікті жерлермен танысқыңыз келеді. Мұражайға барғыңыз келді. Қалай сұрайсыз?

2. Сіздің қалаңызға басқа елдерден туристар келді. Оларға демалатын орын керек. Сізден көмек сұрайды. Қалай көмектесер едіңіз?

8-тапсырма. «Туған жерге саяхат» тақырыбына таныстырылым дайындап, қорғаңыз.

9-тапсырма. Туған жер, Атамекен, Отан тақырыбына 10 мақал-мәтел жазып, мағынасын түсіндіріңіз.

10-тапсырма. «Туған жер – алтын бесігім» тақырыбында эссе жазыңыз.